

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΩΝ ΒΑΣΙΛΕΩΝ

ΤΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ ΤΗΣ ΕΘΙΜΟΤΥΠΙΑΣ

Τὰ μαρτύρια τῆς ἐθιμοτυπίας.— Ἡ τουαλέττα τοῦ Λουδοβίκου 14ου.— Ἡ Ἀλλαγὴ ὑποκαμίσου.— Τὸ ξεπάγιασμα τῆς Μαρίας Ἀντουανέττας.— Τὸ τσάι τοῦ Τσάρου.— «Μὴ θίγετε τὸν Βασιλέα».— Χαιρετισμοὶ καὶ ὑποκλίσεις.— Ἐπικίνδυνος ἀφρημάδες.— Ὁ Στρέζεμαν καὶ ὁ Ἄγγλος Πρεσβευτής.— Ἡ σιωπὴ στὸ τραπέζι.— Πῶς ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας ἔφαγε ἓνα σκουπίδι !

Οἱ βασιλεῖς, οἱ πρίγκηπες καὶ γενικῶς οἱ τιτλοῦχοι κάθε ἐποχῆς καὶ κάθε τόπου εἶνε ἐκείνοι πού ἐμαρτύρησαν καὶ μαρτυροῦν περισσότερο μὲ τὴν ἐθιμοτυπία. Πρὸ πάντων οἱ βασιλεῖς εἶνε ἀξιολύπητοι. Ἡ πῶ ἀσημαντὴ πράξις των, ἡ πῶ κοινὴ ἀνάγκη των ὑποβάλλεται σὲ ἀνελεύθητὴ σειρὰ διατυπώσεων. Εἶνε φαίνεται ἡ εἰρωδία τῆς τύχης των πού τοὺς θέλησε κ' αὐτοὺς μὲ τὴν σειρὰ τους καταδυναστευμένους σκλάβους τῆς Α. Μ. τοῦ Πρωτοκόλλου.

Τὸ πλάγιασμα, τὸ ξύπνημα καὶ τὸ νύπνιο τοῦ Λουδοβίκου 14ου ἦταν ἀληθινὴ ἱεροτελεστία. Μπροστὰ σὲ ὀλόκληρη τὴν Αὐλὴ παρατεταμένη, ὁ ἀρχιθαλαμηπόλος τοῦ ἔχυνε ἀπὸ μιὰ ὀλόχρουσι κανάτα νερὸ γιὰ νὰ πλυθῇ. Ὁ μᾶλλον εὐνοοῦμενος δούτῳ τὸ προσέφερε κατόπι τὴν πετσέτα νὰ σκουπισθῇ, ἐνῶ οἱ παρστάμενοι προσύχοντο στὸ Θεὸ νὰ δώσῃ στὸν ἀνάκτα καλὴ διάθεσι κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας ἐκείνης. Ὁ ἀριθμὸς τῶν αὐλικῶν πού ἐπετρέπετο νὰ παρίστανται στὴν πρῶτὴν τουαλέττα τοῦ βασιλέως ἦσαν ὅσο προχωροῦσε τὸ ντύσιμό του. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ εἰσοδὸς των στὴν κρεββατοκάμαρα γινόταν τριματικῶς. Ἐνας μαρκήσιος π. χ. ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ποροῦσε νὰ δηξεκάτωσὸ το βασιλέα, ἐνῶ ἀπαντήσας ἕνας δούτῳ ὑποχρεοῦτο νὰ παρίστανται στὰν ὁ βασιλεὺς ἔβαζε τίς κάλτσες του. Διαφορικῶς—ἐκτός ἐάν ἀποδεικνυμένων ἦταν βαρεὰ ἀρρωστος—κινδύνευε οὔτε λίγο, οὔτε πολὺ νὰ χάσῃ τὸν τίτλο του καὶ νὰ περιπέσῃ εἰς δυσμένειαν !

Στὴ γαλλικὴ αὐλὴ ἡ ἀλλαγὴ τοῦ ὑποκαμίσου ἀπὸ τοὺς βασιλεῖς — πού δὲν γινόταν φαίνεται καὶ τόσο συχνά — ἦταν ἀνεκὰθεν μιὰ ὑπόθεσις ἐξαιρετικῆς σημασίας. Ἀπὸ τὴν προηγουμένη μέρα ὁ βασιλεὺς ἢ ἡ βασίλισσα εὐδοχοῦσαν νὰ δεῖξουν τὴν εὐνοίαν των σὰ δύο ἀγαπημένα πρόσωπα των, καλῶντας τα τὴν ὁρισμένη ὥρα γιὰ νὰ ἐκτελέσουν τὸ λεπτὸν αὐτὸ ἔργον. Ὡς γνωστὸν τὸ πρόσωπο πού θὰ ἐκράτοῦσε τὸ δεξιὸ μανίκι τοῦ ποικαμίσου γιὰ νὰ τὸ φέρῃσιν ὁ μεγαλύτερος δὲν ποροῦσε ποτὲ νὰ εἶνε τὸ ἴδιον πού θὰ κρατοῦσε τὸ ἀριστερὸ. Ἔτσι κάποτε ἡ Μαρία Ἀντουανέττα ἐμίανε ὀλόκληρη ὥρα ἕνα χειμωνιάτικο πρωτὶ μὲ σταυρομένη τα χεῖρα στὸ γυμνὸ τῆς στήθος, καὶ μὲ βαλμένο τὸ δεξιὸ μανίκι γιὰτι περιμένε νὰ συνέλθῃ ἡ κόμησα ντ' Ἀρτουὰ νὰ τῆς βάλῃ τ' ἀριστερὸ, ἡ ὁποία ἀπὸ τὴν μεγάλῃ τῆς χαρὰ καὶ εὐτυχία γιὰ τὴν τιμὴ πού τῆς γινόταν πρώτη φορά... ἐλιποθύμησε. Ἐν τῷ μεταξὺ ὁμοῦς ἡ βασίλισσα ἄρπαξε ἕνα ἄσχημο κρόυ πού ἐκράτησε εἰκοσι μέρους στὸ κρεββάτι καὶ παρ' ὀλίγο νὰ τὴν ξεμπερδεύῃ. Καὶ ἐν τούτοις οὔτε κατόπι αὐτοῦ τοῦ παθήματος κατηγγήθη τὸ κοικιὸν αὐτὸ ἔθμιον.

Ὅταν ὁ Τσάρος τῆς Ρωσίας ἐπιθυμοῦσε νὰ πῆ ἕνα ζεστὸ τσάι παρήγγελε μὲ τὸν ἀρμόδιο αὐλικὸ νὰ τοῦ τὸ φέρουν. Ἡ διαταγὴ διεβιβάζετο ἱεραρχικῶς καὶ ἐπὶ τέλος σὲ λίγο τὸ τσάι ἐφθανε ἀπὸ τὴν κουζίνα διὰ τοῦ ἀρχισερβιτόρου, συνοδευόμενον ἀπὸ ἀκολουθίαν δώδεκα στρατιωτῶν. Ἐποποθετεῖτο ἐπάνω στὸ μαρμαρίνο τραπέζι τοῦ αὐλαρχεῖου ὅπου ἐδοκιμάζετο ἀπὸ τὸν ἱατρὸν, καὶ κατόπι τὸ ἔπαινε ὁ αὐλαρχὸς ἀκολουθούμενος ἀπὸ ὅλους τοὺς εὐγενεῖς πού εἶχαν τὸ δικαίωμα νὰ παρίστανται στὰν ὁ Τσάρος ἔπινε τσάι. Ἐπειτα ἀνηγγέλλετο μεγαλοφώνως ἀπὸ τὸν ἀρχιθαλαμηπόλον, διεβιβάζετο ἐντόπις τῆς αἰθούσας ἀπὸ τὸν αὐλαρχὸν εἰς τὸν νεώτερον δούκα καὶ ἀπὸ αὐτὸν διαβιβαζόμενον στοὺς ἄλλους κατ' ἀρχιαιότητα ἐφθανε τέλος εἰς τὸν ἀρχαιότερον ὁ ὁποῖος καὶ τὸ προσέφερε εἰς τὸν ἀνάκτα δι' ὑποκλίσεως ! Ἔτσι καταντοῦσε πάντα νὰ πῆνῃ ὁ Τσάρος τὸ τσάι του παγωμένον.

Στὴν ἰσπανικὴ Αὐλὴ ἴσχυε μέχρις ἐσχάτων ἡ ἀπαγόρευσις «Μὴν ἀγγίξετε τὸν βασιλέα» μὲ τὴν πραγματικὴν τῆς σημασίαν. Προεβλέποντο δὲ ἀσθηρόταται ποινὰ διὰ τοὺς παραβάτας. Τὸ πρωτόκολλον ἐξαιροῦσε μόνον τὸν ἱατρὸν του, τὸν ἀρχιθαλαμηπόλον καὶ τὸν ἀρχιπλοκόμενον τοῦ βασιλέως.

Κάποτε δύο εὐγενεῖς, συνοδεύοντες τὸν βασιλέα Φίλιππον στὴν ἀπογευματινὴν του ἰσπασίαν, τὸν εἶδαν ἔξαφνα νὰ λέρηται ἀπὸ τὸ ἄλογό του καὶ νὰ μὲν ἀναίσθητος. Μολοντοῦ ἐγγώριζαν τὴν ἀσθηρότητα τοῦ πρωτοκόλλου, τὸν ἐπλησίασαν, τὸν ἐσκόπωναν καὶ τὸν ἐγόρῳσαν στὸ καλὰτι, ὅπου ὁ ἱατρὸς ἀπεφάνθη ὅτι ἔφηρε νὰ τονωθῇ ἡ καρδιά του καὶ λίγο ἀν ἄργοῦσε ἀκόμη ἡ ἱατρικὴ ἐπέμ-

βασις ὁ βασιλεὺς κατὰ πάσαν πιθανότητα θὰ ἀπέθνηκε ! Παρ' ὅλα αὐτὰ οἱ δύο εὐγενεῖς ἐξωρίσθησαν καὶ τοὺς ἀφρηθεῖ ὁ τίτλος ἐπειθὴ εἶχαν τολμήσει νὰγγίξουν τὸν βασιλέα !..

Ἄπ' ὅλα αὐτὰ μαντεύει κανεῖς τί βάσανα τραβοῦν οἱ διπλωμάτες πού εἶνε ὑποχρεωμένοι νὰ προσέχουν καὶ τὸ βῆξιμό τους. Κάποτε ἕνας πρεσβευτῆς πού τοποθετήθηκε στὸ Λονδίνο στὰν παρουσίᾳ τὸ διαπιστευτήριό του στὸν Βασιλέα εἶχε ξεχάσει νὰ βγάλῃ τὰ γάντια του. Ἐγινε σκάνδαλον. Τοῦ ὑπέδειχθη νὰ ζητήσῃ ἀπὸ τὴν Κυβέρνησι τοῦ μετῴθεσι. Ὅμως καὶ ἐγένετο γιὰ νὰ μὴ ψυχρανοῦν αἱ σχέσεις των δύο χωρῶν ἐξ αἰτίας τῆς ἀσυγχώρητης αὐτῆς ἀφρημάδας.

Ὁ ἔθνικὸς ὕμνος παντοῦ εἶνε κατὶ ἀπαραίτητο στὶς ἐπίσημες τελετές. Εἶνε γνωστὸν ὅτι οἱ ἄγγλοι στὰν ἀκοῦν τὸν ἐθνικὸν ὕμνον «Θεὸ, φυλάτε τὸν Βασιλέα» ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ δὲν κινουναὶ ἀπὸ τὴ θέσι τους. Κάποτε τελευταίως σὲ μιὰ ἐπίσημη τελετὴ στὸ Βερολίνο, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν κ. Στρέζεμαν ὁ ὁποῖος θέλησε νὰ φανῇ ἐξαιρετικῶς φιλόφρον στὸν ἄγγλο Πρεσβευτῆ, διέταξε τὴ μουσικὴ νὰ παῖξῃ τὸν ἐθνικὸν ὕμνο τῆς Μεγάλῃς Βρεταννίας τὴν ὥρα πού θὰ περνοῦσε τὸ ἀμάξι τοῦ πρεσβευτοῦ καὶ νὰ μὴν παῖξῃ παρὰ ἀφοῦ χαθῇ ἀπ' τὰ μάτια των μουσικῶν τὸ ἀμάξι. Ἐννοεῖται ὅτι μόλις ἀκούειν ὁ πρέσβυς τὸν ὕμνον τῆς πατρίδος διέταξε νὰ σταματήσῃ τὸ ἀμάξι ὅπου βρισκόταν. Ὅταν τελείωσε ὁ ὕμνος ὁ ἀρχιμουσικὸς βλέπων ἀκόμη τὸ ἀμάξι καὶ ἐννοῶν νὰ ἐκτελέσῃ κατὰ γράμμα τὴν διαταγὴ πού ἔλαβε ἄρχισε πάλι ἀπὸ τὴν ἀρχή. Τὸ ἀμάξι φυσικὰ ἐφ' ὅσον ἐπαύετο ὁ ὕμνος δὲν κουνιόταν. Ὁ γερμανὸς εἶνε πεθαχικός. Ἀλλὰ καὶ ὁ ἄγγλος εἶνε ὑπομονητικός. Ὁ ὕμνος παῖχθηκε δύο, τρεῖς, τέσσερες πέντε, φορές. Ὁ ἄγγλος πρέσβυς ἐξακολουθοῦσε νὰ μὲν ἀκίνητος. Καὶ θὰ ἦταν ἀκόμη ἐκεῖ, νεκρὸς ἴσως, ἀν ὁ Στρέζεμαν δὲν ἐβραβύετο ἐπὶ τέλους ν' ἀκούῃ τὴν μὴντὰ νὰ παρακαλῇ μὲ τὸσπν ἐπιμονὴ τὸν Θεὸ νὰ φυλάττῃ τὸν Βασιλέα τῆς Ἀγγλίας καὶ δὲν διέτασσε νὰ κάψουν ἐλευθερώνοντις ἐτσι καὶ τοὺς φτωχοὺς μουσικῶς πού εἶχαν γίνῃι πτώματα ἀλλὰ καὶ τὸν πρέβυ μὲ τὴν ἰσῆιου ὑπομονήν του.

Κατὸ τὴν ὥρα τὸν γεύματος εἰς τὴν Ἀγγλικὴν Αὐλὴν ἐπιβάλλεται ἀπόλυτος σιωπὴ ἐκτός ἀν ὁ βασιλεὺς ἀποτείνει καὶ κανένα τὸν λόγον. Ἡ ἐθιμοτυπία αὐτὴ εἶχε κάποτε τίς ἐξῆς ὀχι καὶ τόσο εὐχάριστες γιὰ τὸ βασιλέα συνέπειες :

Εἰς ἕνα γεῦμα πού ἐδίδετο κάποτε στὰ ἀνάκτορα τοῦ Βουάγγιμα, ἐκάθητο στὸ κέντρον τῆς τραπέζης ὁ Ἐδουάρδος VII περιστοιχισμένος ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν, τὰ ἐγγόνια του καὶ πολλοὺς ἄλλους ἐπίσημους καλεσμένους. Ἐξαφνα στὴ μέση τοῦ γεύματος ὁ

πρῶτος τοῦ ἐγγονοῦ—ὁ σημερινὸς Πρίγκηπ τῆς Οὐαλλίας— βάζει μιὰ φωνή :

- «ὦ ! Παπποῦ, παπποῦ !..
- Δὲν πρόφθασε νὰ συνεχισθῇ, ὅταν σηκῶναται μὲ ὕψος βλοσυρὸν ὁ παρακαθήμενός του διδάσκαλος τῆς Ἐθιμοτυπίας καὶ τοῦ ἐπιβὰ λει ἀμέσως σιωπῇ.
- Ὁ μικρὸς πρίγκηπ ἐσιώπησε καὶ μαζεύτικε κάτω ἀπὸ τίς αὐστηρὲς ματιὰς των παρακαθήμενων. Ὑστερα ἀπὸ λίγο ὁμοῦ ὁ Ἐδουάρδος, ὁ ὁποῖος ἦταν ἀπάνω ἀπ' ὅλα ἕνας καλὸς παπποῦς εἶδε τὸν ἐγγονό του νὰ προσπαθῇ νὰ συγκατῆσῃ τὰ κλάμματα, καὶ τὸν ἐρωτᾷ :
- «Ἐλα ! πές μας τώρα τί ἤθελες νὰ πῆς ;
- «ὦ, εἶνε πολὺ ἄργα πιά, παπποῦ !..
- Πολὺ ἄργα ! Καὶ γιὰτί ;..
- Τότε ὁ μικρὸς ἔξωπασε σὲ λυγμούς καὶ εἶπε :
- Νά, παπποῦ, εἶδα ἕνα σκουπίδι τόσο !.. μὲσ' τὴ σαλάτα σου μὰ τώρα τὸ ἐφάγατε!..

Μιὰ φωτογραφία παριστάνουσα τὸν ἀρχηγὸν τῆς Ἐθιμοτυπίας των Γαλλικῶν ἀνάκτορον Μολάδ.

